

BOMEN OVER GROEN

Arnhem is een buitengewoon groene stad, daar profiteren we al eeuwen van. Maar hoe houden we Arnhem groen en wat moeten we daarvoor doen of juist voor laten? Op dinsdag 26 september organiseerde CASA een discussieavond over de toekomst van de Arnhemse parken en het wijkgroen.

In het kader van het jaarthema Nieuw Arcadië kon een avond over Arnhems openbaar groen natuurlijk niet ontbreken. Mooie bijkomstigheid was de voorgenomen actualisatie van de gemeentelijke groenvisie uit 2004. 'Hierin wordt beschreven hoe we het groen moeten beheren en koesteren, maar we constateren ook dat de beleving en het gebruik inmiddels zijn veranderd', aldus wethouder 'groen' Ine van Burgsteden. Parkbeheerder Jeroen Glissenaar, al bijna een kwart eeuw in Sonsbeek werkzaam, kan dat alleen maar beamen. Het park heeft een enorm regeneratief vermogen, maar 'piept en kraakt' onder de massale belangstelling. Alleen al het aantal festivals is de afgelopen jaren exponentieel gegroeid. Festivalorganisator Thijs Bisschops wijdt dit aan 'de hang naar authentieke plekken'. 'Ik heb veel artiesten ontvangen die allemaal zeggen dat ze zelden op zo'n mooie plek hebben mogen zingen'. 'Zijn' Park Open op de Ronde Weide is vergroeid met Sonsbeek, maar Bisschops is zich terdege bewust van de negatieve impact die evenementen hebben en probeert de schade zoveel mogelijk te beperken door goed overleg met beheerders. Voor Glissenaar is het naar eigen zeggen dubbel; hij ziet graag zoveel mogelijk mensen genieten, maar het park moet mooier worden van het evenement en niet andersom.

Erfgoeddeskundige Elyze Storms bepleitte dat we eens serieus gaan nadenken over Sonsbeek in de 21ste eeuw. Het beeld waarmee het park ooit is begonnen is nu totaal anders, constateerde zij. Iedere generatie kwam met een eigen ontwerp. 'Als je goed kijkt zie je gelaagdheid. Sinds het park is aangekocht door de gemeente is er geen ontwerpvisie meer. Ik stel niet voor dat we blanco beginnen, maar wat willen we als generatie toevoegen?'. We moeten wel wat doen, al is het maar durven te kiezen. Herstel van de terrassenstructuur bij de spiegelvijvers in Zypendaal vereist een rigoureuze ingreep waarvoor je veel bestaande bomen zult moeten kappen. Laat je het verder verlandschappelijker dan is deze voor Nederland unieke barokke aanleg over vijftig jaar helemaal weg. Zoiets is gebeurd met het panorama bij de Steenen Tafel in Klarenbeek. Het terugbrengen van de cultuurhistorische vista stuit op verzet van de lokale parkschouwgroep; men heeft liever de illusie van bos dan zicht op het Brutalistische Girogebouw. De meerderheid van het publiek bleek voor herstel van het uitzicht, maar in de praktijk ligt verandering altijd gevoelig. Helemaal als het om het kappen van bomen in de openbare ruimte gaat.

Gemeenschappelijk groen is van iedereen maar tegelijk van niemand. Ofwel: iedereen heeft er een mening over, maar weinigen voelen zich verantwoordelijk. Niet zelden zijn dat professionals. Waar zien zij de kansen en valkuilen nu in het kader van het programma Van Wijken Weten de verantwoordelijkheid over het wijkgroen steeds meer bij de bewoners komt te liggen? Het Spijkerkwartier blijkt al erg ver in zelfredzaamheid blijkt uit het verhaal van architect Wilbert de Haan; in vervolg op de eigen wijkvisie is men nu bezig met een integraal groenplan. Bovendien is er een eigen wijkgroenbedrijf waarvoor buurtbewoners met een afstand tot de arbeidsmarkt worden ingezet. Het blijft echter lastig om iedereen erbij te betrekken, beaamt De Haan. Daartoe hebben ze nu Spijkerlabs opgericht, maar het animo hiervoor is nog gering. Landschapsarchitect Daphne van der Wal ziet in feite dezelfde valkuil; zij is op zich positief over de samenwerking met de gemeente in haar wijk Hoogstede-Klingelbeek, maar de vraag is hoe het gaat in wijken, waar minder aandacht is voor groen omdat er urgentere problemen zijn. Het navrante daaraan is volgens Van der Wal dat meer groen deze bewoners juist goed zou doen, dat is inmiddels onomstotelijk bewezen.

Volgens stedenbouwkundige Bert Roete, actief rond de Velperweg en Molebeke in het bijzonder, is de gemeente nog zoekende; 'alle grasmaaiers denderen vooralsnog maar door'. Als initiatiefnemer van de Molenbeek boven Water vindt hij bij de gemeente een gewillig oor, maar het wordt teveel als vrijwilligerswerk gezien. Als het de gemeente serieus is dan zouden mensen die hier uren in steken betaald moeten worden. Uit het publiek werd tegengeworpen dat de binnentuinen in het Spijkerkwartier in de jaren tachtig zijn ontstaan dankzij actiegroepen die zich verzetten tegen de inrichting van deze binnenterreinen als parkeerplaats. Niks vrijwilligerswerk maar actie! Andere tijden, al blijkt woede nog steeds een drijfveer voor veel betrokken bewoners. Hondenpoep is de grote boosdoener. Hoe meer mensen op een positieve manier bij groen te betrekken? Een mooi voorbeeld is de parkbatch die Jeroen Glissenaar presenteerde; iedereen die iets leuks doet voor een Arnhemse park kan er een verdienen! Wie wil dat nou niet...